

Capitulum xlvij. xlvij.

bestialem et corruptibile dominari rei nobilissime atque perpetue

Raymūdus. Hinc sane intelligis omnes creaturas que inter se ordinatissime sunt hominis turpissimam arguere deordinationem: ostendereque eum esse totius turpitudinis et spurcicie universi. Quia igitur nihil opatur deus contra ordinem universi: sequitur quod non talem fecerit hominem uti nunc est. Qui enim fecit creaturas bonas propter hominem: magis debuit facere hominem bonum. **Dominicus.** Optima assertio tua. quia igitur optimus conditor deus non fecit hominem qualem nunc cum lacrimis vidimus: rogo te mi Raymūde dulcissime ostendito mihi in quo illum statum primum deus creaverit. Sicut enim acetum arguit vinum fuisse: ita hic lapsus hominis arguit hominem aliquando fuisse.

Qualis erat status hominis primus.

et quas habebat conditiones

¶ Capitulum. xlvij.

Raymūdus Iste lapsus hominis (ut vere dicis) satis ostendit ipsum hominem alium vite statum aliquando habuisse: et conditiones contrarias conditionibus quas nunc videmus. Conditiones vero (quas nunc in homine cum gemitu intuemur) sunt quod non cognoscit. non diligit. non metuit. non laudat. non honorat deum factorem suum. sed amat propriam voluntatem. propriam laudem. vane timet. vane sperat. vane desiderat. post vanitatem ambulat. et vanus effectus est. Preterea. contra rationem irascitur. odit. indignatur. ambit. concupiscit. et plus quam oportet comedit et bibit. Et hec quidem sunt mala anime. Mala corporis sunt infirmitas. fragilitas. carnis lubricitas. fames. sitis. calor. et calor. gravis et molesta senectus. incerta et amara mors. Ex his conditionibus malis arguimus hominem contrarias aliquando conditiones habuisse. deum scilicet suum cognovisse. amasse. metuuisse. honorasse. laudasse. Non tunc propriam voluntatem aut laudem aut gloriam quesivisse. nihil turpiter appetisse. Corpus vero hominis erat anime vere subiectum. sanum integrum. robustum. vegetum. succo plenum. equum. impassibile. incorruptibile. agile. immortale. **Dominicus** Iste conditiones quas tunc habuisse hominem ostendis arguunt in alio quodam loco habitasse quod omnino sit isti loco prius. **Raymūdus.** Arguunt plane. et ideo anime ruinam habuit locum. **¶** *Quod homo ante lapsum alium habuit locum.*

J iij

Dialogus Quintus

opulentissimū. temperatissimū: in quo nec caumata nec frigo
ra: nec venti: nec turbines: nec grādines: nec fulgura: nec to/
nitrua: nec alique peregrine inerāt imp̃ssiones. In hūc aut̃ mū
di carcerē post p̃uaricationē hō p̃iectus est: in q̃ est tāta elemē
toꝝ iclemētia donec iudicij dies aduenerit vt vl̃ tūc p̃dēnat̃
p̃petuo cruciet̃. **Dñicus.** **A**marā miserā. sed vlt̃erius q̃so
p̃ficiscere. **Raymūdus.** **H**oīem aliū habuisse vite statū ostē
dunt palā om̃es creature. **S**icut em̃ oēs colligantur cū hoīe
ita ⁊ ipse hō p̃ bonā voluntatē suo fuit vnitus ⁊ p̃plicitus crea
tori. **H**abebat em̃ se sicut opus ad suū opificem. sicut munera
tus ad largitorē. sicut seruus ad regē. sicut filius ad patrē. **S**e
cūdo ex quo tota nobilitas hoīs cōsistit in libero arbitrio bo
no. sano. ⁊ integro (p̃ liberū em̃ arbitriū hō dominaf̃ om̃i sub
se creature) p̃sequēs est q̃ deus fecerit hoīem cū bono ⁊ recto
et p̃fecto libero arbitrio. **C**ū em̃ nihil sit peius: nihil vilius: ni
hil turpius: nihil abhoiabilius q̃ corruptū ⁊ putridū libez ar
bitriū. iō nequaq̃ deus tale arbitriū hoī dedit. **A**lioq̃n dādo
tale libez arbitriū oēm abstulisset hoī libertatē. q̃z dedisset ei li
bertatē cōtra libertatē. **C**orruptū em̃ liberū arbitriū ⁊ p̃cline
ac p̃nū in oē malū. misere libez est: iūno captiuū abducit vi
cijs ⁊ sordibz irretitū. **D**ominicus. **H**ec est sentētia sapiētis
Vinculis seu funibz peccatoꝝ suoꝝ vnusq̃sq̃ p̃stringit̃. **P**at̃
igit̃ ne libertas subruat libertatē hominē accepisse a deo opti
mā liberi arbitrij possessionē: nec quicq̃ habuisse rebellionis
sue in mēte sue in carne. **Raymūdus.** **H**inc sequit̃ tertium
qđ dicere volui. q̃ in p̃mo statu nihil in se hō possidebat qđ
erat sue volūtati p̃trariū. **E**t ideo aīa immortalis nolebat cor
pus suū esse mortale. passibile. variabile. infirmū. caducū. mor
bo aut senio p̃fectū. **H**abebat igit̃ tale corpus quale volebat
impassibile: robustū: g̃tissima iuuētute p̃positū: insolubile: im
mortale. **D**ominic⁹. **Q**uo queso potuit corpus eē immorta
le. **Raymūdus.** **V**irtute tēperatissime p̃plexionis: ⁊ virtute
aīe immortalis. q̃dū em̃ aīa nō fuit corrupta vicij nō poterat
corp⁹ morbis aliq̃bz aut fatigari aut frāgi. **A**t qm̃ oēs creatu
re obediēbāt hoī hoīe obediēte creatori. iō nō poterat nec ab
igne ledi nec vndis sorberi nec trā subruī nec aere corūpi nec a

Capitulum xlix

feris immitibolacerari. nec aliquo extrinseco vel intrinseco ad mortē vgeri. **Dominicus.** Breuiter quidē. sed multū luculenter ostēdisti mihi quē habuerit hō statū anteq̃ in hanc ruinā descēderet miserādu. **Verū** cum tu nūc dixeris nec ab aliquo intrinseco vl' extrinseco p̃pediri aut decipi aut corrum̃pi hominem potuisse. vnde ergo venit homini ista corruptio. ista deiectio. ista perditio.

De origine corruptionis et mali

quod est in natura humana

¶ Capitulum. xlix.

Raymūdus. Ad unū vsq̃ hoīs putredinē perscrutantes inuestigabimus q̃ sit causa hmōi corruptiōis. **Et breuiter** dico: si hō a nullo aut corrum̃pi aut decipi potuit. igit̃ corrupt⁹ est ⁊ decept⁹ a semetip̃o. **Ex** quo em̃ nihil pati poterat cōtra suā liberā voluntatē. ideo seq̃tur q̃ sponte ipse se talem fecerit sua pp̃ria volūtate. **Dominicus.** Istud est oīm amarissimū qd̃ potest audiri. **Si** em̃ in arce libertatis ⁊ oīm bonoz cōstitutus in hanc calamitatē suā sponte hō collapsus est. q̃s iam miserebit̃ eius. **Sed** tu rogo sequere vlt̃erius. **Raymūdus.**

Quicqd̃ em̃ boni erat in hoīe ante ruinā hoc possidebat gratia liberi arbitrij sani atq̃ p̃fecti. ita quicqd̃ est nūc in hoīe corruptiōis. malicie. pene atq̃ miserie de putredine ⁊ amaritudine venit liberi arbitrij. **Et** q̃z oīm̃a debent p̃portionari libero arbitrio: qm̃ illud est malū atq̃ corruptū: necē est q̃ oīm̃a que sunt in hoīe mala sint ⁊ putrida et mortifera. **Hinc** aīam rap̃tant mille furores. ire. inuidie. ꝑcupiscētie. scelera oīa atq̃ peccata. **Hinc** etiā corpus īfinitis subiaceret calamitatib⁹. morbis passionib⁹. mortib⁹. **Dominicus.** Nihil verius q̃ qd̃ tu dicis. **Ex** quo em̃ deus libez arbitriū nec malū nec corruptū fecerit: vere seq̃tur q̃ libez arbitriū corruerit semetip̃m. **Et** q̃c quid in hoīe miser⁹ est atq̃ malignū: ex mera et sp̃ōtanea descēderit volūtate peccātis. **Raymūdus.** Nōne ergo tibi iustū videtur: vt qui in malū cecidit volūtariū: malū inuoluntariū patiat̃. **Nōne** iustissimū est vt qui sponte corruit in malū culpe malū pene etiā inuitus sustineat. **Dominicus.** Nihil iustius. **Necessario** em̃ vnū ab altero ꝑcedit. **Unde** q̃z primū malum

Quicquid in hoīe malū est de corruptiōe venit liberi arbitrij sua sponte corrupti.